

Public relations

DONDERDAG 26 JANUARI 2012

COMMISSIES VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN EN DE LANDSVERDEDIGING

BEZOEK AAN HET PARLEMENT VAN EEN GROEP DEELNEMERS AAN DE "HOGERE STUDIES VEILIGHEID EN DEFENSIE" VAN HET KONINKLIJK HOGER INSTITUUT VOOR DEFENSIE (KHID)

1. Op donderdag 26 januari 2012 hebben een aantal volksvertegenwoordigers en senatoren die respectievelijk zitting hebben in de commissies voor de Landsverdediging, de Buitenlandse Betrekkingen en de Legeraankopen van de Kamer van volksvertegenwoordigers en in de commissie voor de Opvolging van de buitenlandse missies van de Senaat, onder voorzitterschap van de heer François-Xavier de Donnea, samen met luitenant-generaal Jean-Marie Jockin, militair commandant van het Paleis der Natie, een groep van deelnemers aan de "Hogere studies Veiligheid en Defensie" van het Koninklijk Hoger instituut voor Defensie (KHID), ontvangen.

Naast de voorzitter van de commissie voor de Buitenlandse betrekkingen van de Kamer, de heer François-Xavier de Donnea, namen eveneens de volgende leden deel aan de gedachtewisseling die bij die gelegenheid plaats had: de heren Wouter De Vriendt, voorzitter van de commissie voor de Legeraankopen, senator Francis Delpérée, voorzitter van de commissie voor de Opvolging van de buitenlandse missies (Senaat), mevrouw Annick Ponthier en de heren Roland Defreyne, Wouter De Vriendt, David Geerts en Luc Sevenhans (Senaat).

2. Sinds 2005 organiseert het KHID de Hogere Studies Veiligheid en Defensie in samenwerking met het Egmont - Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen. Het initiatief tot inrichting van deze reeks seminaries is er gekomen doordat de noodzaak aan een multidisciplinaire aanpak inzake veiligheid en defensie de laatste jaren meer en meer op de voorgrond is komen te staan. Globalisering is immers niet enkel een economisch fenomeen.

De groep cursisten bestaat voornamelijk uit hogere kaderleden van het ministerie van Landsverdediging en andere departementen die ook op dit terrein bevoegd zijn zoals de FOD's Justitie en Binnenlandse zaken, maar ook uit diplomaten, magistraten, politieambtenaren, Europese ambtenaren, werknemers van ngo's en deelnemers uit de bedrijfswereld.

3. Na een inleiding door luitenant-generaal Jockin die de verschillende commissies die betrokken zijn bij defensieaangelegenheden voorstelde wat hun bevoegdheden, hun werking en hun samenstelling betrof, werd de groep verwelkomd door senator Delpérée.

4. Vervolgens zetten de aanwezige commissieleden achtereenvolgens het standpunt van hun fractie uiteen waarna ze op een aantal vragen antwoordden.

Tijdens deze gedachtewisseling vormde de algemene beleidsnota van de minister van Landsverdediging ingediend n.a.v. de bespreking van het onderdeel “Landsverdediging” van het ontwerp van algemene uitgavenbegroting 2012 het uitgangspunt.

Voor een aantal leden bestond er een discrepantie tussen de plannen van de minister en de voor Defensie uitgetrokken kredieten. Met zulke beperkte middelen zal het bijzonder moeilijk worden, vrezen zij, de doelstellingen die de minister zich heeft gesteld, te realiseren. De meeste leden waren het er wel over eens dat de besparingen bij het departement van Defensie nu wel hun maximum hebben bereikt.

De deelname aan buitenlandse operaties, wat volgens iedereen tot de kerntaken van het leger behoort, mag niet worden aangetast. Defensie blijft een essentieel onderdeel van het buitenlands beleid. De operationaliteit moet evenwel gewaarborgd blijven zoals ook de veiligheid van het personeel onder geen beding mag afnemen. Sommige aanwezigen opperden dat dit problematisch zou kunnen worden omdat het veronderstelt dat de investeringen in materieel niet zouden mogen afnemen. Het is van het allergrootste belang dat de samenwerking met buitenlandse partners of bondgenoten goed verloopt. Het militair materieel dient bijgevolg op peil te blijven.

In dit verband werd verwezen naar het concept van *pooling and sharing* dat op de informele bijeenkomst van de Europese ministers van defensie in september 2010 in Gent op de grootst mogelijke steun kon rekenen (*Ghent framework*). Omdat de middelen voor de investeringen beperkt zijn komt het erop aan lange termijnkeuzes te maken die de visie moeten weerspiegelen over wat het beleid met Defensie voor heeft. De piste van een verder doorgedreven specialisatie en de nadruk op *niches of excellence* bieden de mogelijkheid om het hoofd te bieden aan de schaarste van de middelen en toch het ambitieniveau te behouden. Een aantal leden plaatsten er vraagtekens bij of dit zou lukken. Voor de meesten is het de enig mogelijke optie. Nog anderen vroegen aandacht voor een aantal grote investeringsdossiers die eraan komen zoals de vervanging van de huidige C-130 transporttoestellen door de A400M.

De meeste leden waren voorstander van verdere samenwerking op Europees niveau.

Er werd ook gewezen op de reeds lange tijd bestaande onevenwichtige verdeling van de middelen over de personeels-, de investerings- en de werkingsuitgaven.

De kwestie van het taalevenwicht bij het leger werd eveneens aangeraakt. Dit is een punt dat thans wordt onderzocht in de werkgroep belast met het onderzoek naar het taalevenwicht bij het leger die is opgericht in de schoot van de commissie voor de Landsverdediging.

De inkrimping van het huidige personeelsbestand naar 30.000 militairen en 2.000 burgers tegen 2015 stelt volgens een aantal leden het probleem van de rekrutering en de scheefgetrokken leeftijds piramide nog veel scherper. De jonge kandidaat militairen moeten zoveel als mogelijk worden aangespoord om bij Defensie te blijven en niet reeds na enkele maanden op te geven (problematiek van de uitval of attritie). Defensie is zich daarvan bewust en doet heel wat inspanningen om de selectie nog efficiënter te laten verlopen. Hetzelfde geldt voor de geboden vorming na de selectie.

Enkele leden wezen op de plannen die erop gericht zijn om een korte carrière bij Defensie te stimuleren. Door middel van de nodige aanpassingen aan het statuut zou de mogelijkheid worden geboden, na een relatief korte carrière bij Defensie, door te stromen naar een andere betrekking bij de overheid of in de privé sector. Op die manier zou de instroom van voldoende jonge mensen worden verbeterd.

Ook de buitenlandse operaties, meer in het bijzonder in Afghanistan, in Libië en in Libanon kwamen tijdens de gedachtewisseling aan bod. Iedereen was er het over eens dat de Belgen zeer goed werk leveren of geleverd hadden.

De betrokkenheid van het parlement naar aanleiding van de deelname aan buitenlandse missies werd eveneens besproken. Voor sommige fracties zou de Grondwet moeten worden aangepast om een voorafgaande toestemming van het parlement te vereisen, zoals in Duitsland het geval is. In dit verband werd gewezen op het feit dat Defensie overeenkomstig de Grondwet op dit ogenblik tot het bevoegdheidsdomein van de uitvoerende macht behoort. De parlementsleden worden geïnformeerd, kunnen vragen stellen en interpellaties indienen, maar geven geen voorafgaande toestemming voor buitenlandse missies.

De werkwijze in het Libisch conflict was in dit verband eerder atypisch. Men had te maken met een regering die enkel bevoegd was voor de lopende zaken en die haar deelname aan de internationale coalitie liet bevestigen door een motie in de Kamer.

Voorts kwam ook de herstructurering in uitvoering van het plan “De Voltooiing van de Transformatie” aan bod en werd ook het punt van de daaruit voortvloeiende sluiting van bepaalde kazernes besproken. Aandacht ging hierbij uit naar de sociale gevolgen voor het personeel.

De reeks uiteenzettingen werd beëindigd met enkele beschouwingen van geopolitieke aard. Door de toenemende dreigingen die globaal zijn en totaal anders van aard dan vroeger, moet ook een andere strategische visie worden ontwikkeld. De Arabische Lente met inbegrip van de omverwerping van de regimes in Libië en in Egypte, de kwesties Iran en Soedan, de wapentrafiëken en de opkomst van fundamentalistische bewegingen zijn allemaal elementen die aantonen hoe belangrijk het Navo-bondgenootschap is voor het Westen.

5. De cursisten werd de gelegenheid geboden om een aantal vragen aan de aanwezige commissieleden te stellen.

Onder dit punt werd eerst gewag gemaakt van de noodzaak aan een lange termijnvisie die Defensie in staat moet stellen zich aan de elkaar opvolgende herstructureringen aan te passen en stabiliteit te vinden. Er werd ook gewezen op de noodzaak om het EVDB beter af te stemmen op de strategische belangen van Europa.

Volgens de parlementsleden mag de EU zeker niet terechtkomen in een soort van isolationisme maar dient zij een coherent beleid te ontwikkelen dat vertrekt van een visie op lange termijn en voornamelijk Buitenlandse zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking samenbrengt. Anderen wezen op het fundamentele belang van de ontwikkelingssamenwerking omdat militaire macht niet alles kan oplossen. Een ander probleem is trouwens de moeilijkheid om in te schatten wat de problemen binnen 20 jaar zullen zijn. Een visie op de zeer lange termijn ontwikkelen is dan ook niet zo vanzelfsprekend.

Sommige onderstreepten dat het algemeen wereldbeeld veel diffuser is geworden dan vroeger met grotere en onscherp afgelijnde dreigingen. Daartegenover staan minder middelen en een verder inkrimpend en voor jongeren minder aantrekkelijk departement van Landsverdediging. Voor de Belgische Defensie moet in eerste instantie de attritie worden afgeremd. Defensie dient duidelijk bij zijn kerntaken te blijven en niet optreden als een humanitair agentschap. Het *pooling and sharing*-concept moet in dit verband duidelijk worden gespecificeerd.